

▶ 36. A FÜGGŐ BESZÉD – REPORTED/INDIRECT SPEECH

Függő beszédnek nevezzük azt, amikor elmondjuk, hogy valaki más mit mondott. Tehát a mondanivalónk attól függ, hogy az a valaki más mit és hogyan mondott. Ezt az angolban kétféleképpen nevezik. Az egyik a címben már említett *Reported Speech* („jelentett beszéd”), a másik az *Indirect Speech* („közvetett beszéd”). Ez utóbbi jobban kifejezi a lényegét, hiszen attól a bizonyos másik személytől – aki eredetileg mondott valamit – nem közvetlenül magától halljuk a mondanivalóját, hanem közvetve, valaki más által közvetítve.

„egyeses” beszéd:	„Mindnyájatoknak el kell jönni.”
függő beszéd:	Kossuth Lajos azt üzenté, mindnyájunknak el kell menni.

Míg az eredeti mondatot **szó szerint idézed**, addig a függő beszéd **tartalmi idézés**. Ennek megfelelően van is néhány különbség a két mondat között: Kossuth Lajos például önmagát nem értette bele a dologba, ő az összes többi férfiembert buzdította arra, hogy fogjon fegyvert, ezért is mondta úgy, hogy „mindnyájatoknak”. Amikor az őt hallgató hazament, és beszámolt a falugyűlésen a hallottakról, ő már úgy fogalmazott, hogy „mindnyájunknak” tehát nekünk „el kell menni”. Ő azt mondta, hogy „menni”, mert arra a helyre utalt, ahol Kossuthot hallotta.

Most pedig lássuk, hogy is néz ki a fenti két mondat angolul:

You all have to **come** and join.
Kossuth Lajos said that **we** all had to **go** and join.

A magyarhoz hasonlóan itt is történt változás:

you → **we**
come → **go**

Ezenkívül megváltozott az igeidő is:

have to → **had to**

Logikusan **nem most** kell elmenni (jelen idő), hanem **akkor** kellett (múlt idő), amikor Kossuth Lajos azt mondta. Ami 1848-ban jelen idő volt, az ma már nyilván múlt idő. A függő beszédben rendkívül fontos igeidő-egyeztetésről a ▶38. pontban olvashatsz.

▶ 37. JELEN/JÖVŐ IDEJŰ FŐMONDAT A FÜGGŐ BESZÉDBEN

Ezek a mondatok nem úgy kezdődnek, hogy „azt **mondta**/kérdzte...”, hanem úgy, hogy „azt **mondja/fogja mondani...**” Ilyenkor az eredeti mondat igeideje nem változik meg, csupán azok a mondatrészek, amelyeknek a körülményekből következően értelemszerűen meg kell változniuk a magyar nyelvben is. Ilyenek leggyakrabban az alábbiak:

alany/személyes névmások
helyhatározók (here → there)
mutatószók (this → that)

→ You are stupid!	→ He says you're stupid./He says I'm stupid. [attól függ, kinek mondja]
Come here.	→ He says go there.
I don't think he's right.	→ She says she doesn't think you're right./She says she doesn't think I'm right.
I like reading romantic stories.	→ She says she likes reading romantic stories.
I've finished work for today.	→ He says he's finished work for today.
I won't sign this paper.	→ She says she won't sign that paper.
I bought a camera for my girlfriend.	→ He says he bought a camera for his girlfriend.
I like Hungary very much.	→ She says she likes Hungary very much.

Fentebb már utaltunk rá, hogy ha a főmondat („azt mondja”) jelen vagy jövő idejű, akkor az igeidő nem változik az angolban (sem). Ezt fogalmazhatnánk úgy is,

hogy amennyiben a főmondat nem múlt idő, akkor az igeidő nem változik. Hangsúlyozzuk, hogy **csak Past Tense esetén változik az igeidő**, *Present Perfect* esetén például, jóllehet, magyarra legtöbbször múlt idővel fordítjuk, nem változik meg, hiszen az az angolban *Present*, tehát jelen idő.

→ eredeti mondat	→ függő mondat
You shouldn't do business with him.	→ I've told you a hundred times that you shouldn't do business with him.
You may not watch that film.	→ Mum will say we may not watch this film.
I'm sorry for being late.	→ He'll say he's sorry for being late.
You should find something cheaper.	→ He's going to say that I should find something cheaper.

▶ 38. MÚLT IDEJŰ FŐMONDAT A FÜGGŐ BESZÉDBEN – EGYEZTETÉS

Ha múlt idejű a főmondat, akkor a következő igeidőkben állhat:

Simple Past (He **said**...)
 Past Perfect (She **had said**...)
 Past Continuous (He **was saying**...)
 'used to do' (She **used to say**...)

Ilyen esetben az angolban a mellékmondat, tehát az eredeti mondat igeideje megváltozik, időben visszafelé csúszik. Ez érthető, hiszen ha valaki tegnap mondta, hogy **jó az idő**, akkor tegnap **volt jó az idő**: „The weather **is** good.” → He said the weather **was** good. Magyarul ettől függetlenül jelent használunk ilyen esetben: „Jó az idő” – Azt mondta, hogy **jó az idő** (nem pedig *jó ~~volt~~ az idő*).

Az angolban az alábbiak szerint változnak meg az igeidők (időegyeztetés):

eredeti mondat:		függő mondat:
Simple Present	→	Simple Past
Present Continuous	→	Past Continuous
Present Perfect	→	Past Perfect
Present Perfect Continuous	→	Past Perfect Continuous

Simple Past	→	Past Perfect
Past Continuous	→	Past Perfect Continuous
Past Perfect	→	marad Past Perfect
Past Perfect Continuous	→	marad Past Perfect Continuous
will	→	would

Tehát mindig visszább csúszik az igeidő: akármilyen *Present* → akármilyen *Past*, *Past* → *Past Perfect* (múltból régmúlt), a *Past Perfect* és *Continuous* marad, hiszen ezek visszább már nem tudnak csúszni, a négy *future* igeidőt pedig elintézzhetjük azzal, hogy *will*ből *would* lesz.

- ☛ I knew this **would** happen. → Tudtam, hogy ez fog történni.
 The pirates thought I **would** die. → A kalózok azt hitték, hogy meg fogok halni.
 You didn't tell me you **were** a thief. → Nem mondtad, hogy tolvaj vagy.
 You said you **were fighting**. → Azt mondtad, verekedtetek.
 Yo [=your] Mama is so poor, she told you your little sister that Santa Claus **was** dead. → Anyukád olyan csóró, hogy azt mondta a kishúgodnak: meghalt a Mikulás.
 I said I **was sitting** in the bathtub. → Azt mondtam, épp a fürdőkádban ülök.

▶ 39. VÁLTOZÓ HATÁROZÓK A FÜGGŐ BESZÉDBEN

Ha a főmondat múlt idejű, értelemszerűen változnak az időhatározók is. Emellett a relatív helyhatározók (itt, ott) és a mutatószók (ez, az) is változnak – a térbeli viszonyoknak megfelelően.

now	→	then
today	→	that day
yesterday	→	the day before/the previous day
tomorrow	→	the following/next day
the day before yesterday	→	two days before
the day after tomorrow	→	two days later/in two days' time
ten minutes ago	→	ten minutes before

this year/week ...	→	that year/week...
last year/month ...	→	the year before/the previous year/month
next year/month ...	→	the following/next year/month
here	→	there
this	→	that
these	→	those

Utóbbiak akármilyen idejű főmondatnál változ(hat)nak.

→ eredeti mondat	függő mondat
I'm having a match today.	→ He said he was having a match that day .
Yesterday I met the most beautiful girl here.	→ He said the day before he had met the most beautiful girl there .
We'll meet tomorrow.	→ She said we would meet the next day .

▶ 40. AMIKOR NEM VÁLTOZIK AZ IGEIDŐ A FÜGGŐ BESZÉDBEN

Vannak bizonyos esetek, amikor nem tolódik hátrébb az igeidő akkor sem, amikor a főmondat múlt idejű. Ezeket az eseteket vesszük sorra az alábbiakban.

• Amennyiben a múltban elmondott tény, vélemény stb. a beszéd/írás pillanatában is helytálló, akkor nem kötelező egyeztetni az igeidőt. Nem kötelező, viszont lehetséges!

→ eredeti mondat	függő mondat
Rome is a beautiful city.	→ He said Rome is/was a beautiful city.
Water boils at 100 degrees.	→ The teacher told us that water boils/boiled at 100 degrees.
Snow is white.	→ Santa Claus said snow is/was white.
I always drink a coffee in the morning.	→ She said she always drinks /drank a coffee in the morning.

Akkor sem változik az igeidő, ha **különféle** múlt idők szerepelnek együtt egy összetett mondatban. Az alábbi példában a *Simple Past* átmehetne ugyan *Past Perfect*-be, a másik tagmondat *Past Perfect*-je viszont már nem tud hátrébb csúszni. Így mindkét tagmondat *Past Perfect* lenne, viszont ezzel megszűnne a kettő közti időbeli különbség. (A korábban történt cselekvés régmúltban áll.)

→ eredeti mondat	függő mondat
After I had bought everything, I started to cook.	→ She said after she had bought everything, she started to cook.
While I was driving , she was sleeping .	→ John said while he was driving , his wife was sleeping .

* A fenti eseteken kívül van néhány segédige és egyéb szerkezet, amelyek használata esetén szintén nem változik az igeidő. Ilyenek: **would, should, could, ought to, might, wish, it is time, had better**.

→ eredeti mondat	függő mondat
I would like an ice-cream.	→ She said she would like an ice-cream.
We should be leaving now.	→ He said they should be leaving at last .
I wish he was a prince on a white horse.	→ She said she wished he was a prince on a white horse.

▶ 41. A FÜGGŐ BESZÉD SAJÁTOS ESETEI

A rendszerint két tagmondatból álló feltételes mondatok (*Conditional*, lásd a ▶47. ponttól) mindhárom típusa sajátosan viselkedik, ha *he said...* típusú függő mondatba ágyazódik.

1. szint	→	2. szint
2. szint	→	3. szint/nem változik
3. szint	→	nem változik

→ eredeti mondat	függő mondat
I'll come with you if you wait a second.	→ She said she would come with me if I waited a second.

- I **would be** happy if you **didn't mow** → She said she **would be** happy if I the grass at night. **didn't mow**... [nem változik]
She said she **would have been** happy if I hadn't mown the grass at night.
- If you **had given** me a call, I **wouldn't have waited** any longer. → He told her if she **had given** him a call, he **wouldn't have waited** any longer. [nem változik]

Ha egy segédigének van múlt idejű alakja, akkor lehet egyeztetni, ha szükséges.

can	→	could
may	→	might
must	→	had to / (marad) must

⇒ eredeti mondat	függő mondat
I can't come tomorrow.	→ She said she couldn't come the next day.
You may enter.	→ The boss said I might enter.
You must visit grandma.	→ He said we must visit grandma.
He said we had to visit grandma.

A *let's* típusú felszólításnál függő mondatban a *suggest + doing* szerkezetet használjuk.

⇒ eredeti mondat	függő mondat
Let's play cards.	→ He suggested playing cards.
Don't let's stay here.	→ They suggested not staying there.

▶ 42. A FÜGGŐ KÉRDÉS – REPORTED/INDIRECT QUESTION

A függő beszédben eddig állító és tagadó mondatokkal foglalkoztunk. Most következnek az „azt kérdezi/kérdezte” típusú függő kérdések, amelyeknél nagyjából ugyanazok a dolgok változnak a mondaton belül, mint az eddigieknél. A legfontosabb változás, hogy a szórend kiegyenesedik, vagyis kérdő szórend helyett